



# Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

**Kattehale Mose**  
Natura 2000-område nr. 137  
Habitatområde H121



Udgiver: Miljøstyrelsen  
Redaktion: Miljøstyrelsen Sjælland

Forsidefoto:  
Udsigt over hængesæk i Kattehale Mose

ISBN: 978-87-7564-840-5

# Indhold

<b>1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 .....</b>	<b>4</b>
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer .....	5
1.2.1 Anden lovgivning .....	5
1.2.2 Andre relevante planer .....	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ .....	7
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	7
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet .....	9
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	9
1.4.2 Befolkningen .....	10
1.4.3 Menneskets sundhed .....	10
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer .....	10
1.4.5 Materielle goder og kulturarv .....	11
1.4.6 Landskab.....	11
1.4.7 Arter .....	11
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater .....	12
1.5 Eksisterende miljøproblemer .....	12
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området .....	13
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	14
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	14
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet .....	19
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	19
1.10 Overvågning .....	21

# 1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 137 Kattehole Mose består af habitatområde nr. H121 Kattehole Mose. Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse og udpegningsgrundlaget indeholder ikke arter, som bevæger sig på tværs af landegrænser eller som på anden måde er biologisk forbundet med bestande i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen vurderes derfor udelukkende at bestå af tiltag, som kan påvirke lokalt.

## 1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi og udvidelse af arealer med urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser og aftaler om udlægning af urørt skov.

Indsatser beskrevet i planen bidrager også til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området. Mere sammenhæng i naturen kan bl.a. realiseres vha. tilskudsordninger til sikring af pleje samt omlægning af lavbundarealer til naturarealer. Hensigtsmæssig hydrologi vil desuden medvirke til, at CO<sub>2</sub> bindes i jorden, og indsatsen forventes dermed have en positiv klimaeffekt.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at complimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området.

## 1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

### Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

### Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at

- At områdets naturtyper udgør et sammenhængende naturområde af hovedsageligt skovnaturtyper på næringsfattig bund præget af især bøg på mor (9110) og med indslag af lysåbne områder af brunvandede søer (3160) og hængesæk (7140).
- At der i området sikres levesteder for stor vandsalamander og stor kærguldsmed.
- Områdets stærkt ugunstige naturtyper som hængesæk (7140), bøg på mor (9110), stilkege-krat (9190) og skovbevokset tørvemose\* (91D0) sikres og forekomsterne øges og sammenkædes, hvor det er muligt. Ved interessekonflikt prioriteres hængesæk (7140) over skovbevokset tørvemose\* (91D0).
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypernes hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder.
- At den økologiske integritet derudover sikres i form af en god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

### 1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

### 1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

#### Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N137 er beliggende i vandområdedistrikt Sjælland. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

#### Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

#### Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive

gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

#### Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

#### Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegnings af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

#### Forbud mod gødsning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødsning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødsning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

## **1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ**

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

### **1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen**

Inden for området er der i alt kortlagt godt 1,3 ha lysåbne naturtyper. Naturtilstanden for områdets hængesække (7140) er primært god bortset fra en forekomst i moderat naturtilstand. I området er den altovervejende kortlagte skovnaturtype bøg på mor (9110) med 55 ha kortlagt areal. Herefter er der kortlagt relativt store arealer med bøg på muld (9130) 24 ha.

Over 60 % af arealet for bøg på mor (9110) har 6 stk. store træer eller mere/ha. For bøg på muld (9130) og ege-blandskov (9160) udgør arealet med mere end 6-10 store træer/ha hhv. ca. 33 % og ca. 20 %. For stilkege-krat (9190) udgør arealet med mindre end ét stort træ/ha den største andel. Hovedparten af arealet for bøg på mor (9110), ege-blandskov (9160) og stilkege-krat (9190) har mindre end ét stk. stående dødt ved/ha. Bøg på muld (9130) og skovbevokset tørvemose (91D0) har hovedparten af arealet med 1-5 stående dødt ved/ha. For skovtyperne svinger andelen af 6 stk. liggende dødt ved eller mere/ha fra ca. 15 % til ca. 40 %. Dog for stilkege-krat (9190) udgør denne andel noget mindre, hvor arealet med mindre end ét stk. liggende dødt ved/ha til gengæld udgør den største andel. For bøg på mor (9110) udgør arealet med mindre end ét stk. liggende dødt ved/ha over 50 %.

Arealer med bøg på mor (9110) og bøg på muld (9130) har jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand tydelige spor efter skovdrift og der mangler generelt dødt ved i de to skovhabitat typer og store træer for bøg på muld (9130). Dette er også tilfældet i dette område.

I området er der kortlagt ni småsøer med habitatnaturtypen næringsrig sø (3150). De er tilstandsvurderet med hhv. fem i god tilstand og fire i høj tilstand. Herudover er der yderligere kortlagt tre småsøer med habitatnaturtypen brunvandede søer (3160), hvor én sø er i god tilstand. De to andre søer er ikke tilstandsvurderet.

I området er der kortlagt 10 levesteder for stor vandsalamander. De syv af de søerne har en god naturtilstand imens tre søer er i moderat tilstand. De fleste af søerne er relativt upåvirket med naturarealer i form af skov omkring søerne og uden påvirkning fra jordbrugsdrift.

I Kattehale Mose er stor kærguldsmed fundet i 2014 og 2017. Stor kærguldsmed vurderes at være stedfast i Kattehale Mose, selvom den kan findes på forskellige egnede lokaliteter fra år til år. Det vurderes sandsynligt, at arten kan findes i andre søer i området og der ikke er trusler mod artens tilstedeværelse i området. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering i den seneste NOVANA-periode fra 2012-2017 er stor kærguldsmed i forbindelse med NOVANA-overvågningen udelukkende fundet i Østdanmark, men der er i de senere år gjort fund af arten i Jylland, på Fyn og Bornholm. Der er således tale om en overordnet positiv udvikling for arten i Danmark. Fremgangen for arten de sidste 10 år har især været knyttet til bestanden i Nordøstsjælland.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på hængesæk, da der er behov for en fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift generelt. Naturtilstanden vil potentielt set heller ikke blive forbedret på skovbevokset tørvemose og hængesæk, hvor uhensigtsmæssig hydrologi også er et problem. Manglende pleje og fastholdes af naturtypernes gode tilstand medfører en risiko for at der ikke sikres levesteder for områdets mange arter, herunder fredede og rødlistede arter.

Manglende realisering af indsatser som udlægning af urørt skov og skovnaturtypebevarende drift og pleje kan betyde, at skovstrukturene for skovnaturtyperne ikke forbedres med mere indhold af store træer og dødt ved. Truede arter, og arter generelt knyttet til disse skovhabitaterne, for dermed ikke gavn af bedre skovstrukturer. Manglende etablering af hensigtsmæssig hydrologi vil ikke medføre forbedret betingelser for fx skovbevokset tørvemose og hængesæk.



Hvis ikke indsatsen om urørt skov realiseres kan en reduktion af udledningen af CO<sub>2</sub>, et bidrag til et renere vandmiljø samt udbygning og større robusthed af naturområder, udeblive.

Der er også risiko for, at de biologiske forhold omkring småsøerne forandres som følge af, at eksisterende lysåbne søer kan gro til ved manglende plejetiltag eller manglende genopretning af hydrologiske forhold. Det kan medvirke til, at bestandene af stor vandsalamander ikke sikres, og at bevaringsstatus for arten forringes på biogeografisk niveau.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver en positiv effekt på befolkningens sundhed. Til gengæld vil manglende udlæg til urørt skov og hensigtsmæssig hydrologi betyde, at der ikke ændres på evt. begrænsende adgangsforhold og tilgængelighed. Også evt. manglende udsætning af større, græssende dyr og rydning af nåletræer betyder, at oplevelsen med dyrene og en øget erosion og udvaskning af næringsstoffer, udebliver.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at landskabsværdien ikke øges, idet naturtyper og søer ikke plejes eller krat og yngre skov ikke ryddes med henblik på at skabe større driftsenheder og robusthed for lysåbne og skovnaturtyper. Manglende realisering af urørt skov og hensigtsmæssig hydrologi vil også betyde at skovudtrykket ikke ændres, idet fx mere våde skov, lysninger og mere dødt ved udebliver.

## **1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet**

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

### **1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed**

Planens indsats om at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper, bidrager til at sikre en hensigtsmæssig naturtilstand af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget og for øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området. Planens indsats om udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter bidrager positivt i forhold til forvaltning af arterne.

Tilgroning med høje græsser/urter og vedplanter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Dette er tilfældet på områdets få arealer med hængesæk, der er truet af tilgroning. Pleje vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold eller fastholdes i god tilstand.

Planens indsats om hensigtsmæssig hydrologi, som følge af realisering af hydrologiprojekter kan bl.a. medvirke til at sikre, at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation for skov- og lysåbne naturtyper, genindfinder sig i området. Dette vil især gavne områdets hængesæk og skovbevokset tørvemose samt stor kærguldsmed. Planens indsats om at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi kan ligeledes medvirke til at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.

Planens indsats med at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje er til gavn for øget biodiversitet i skovnaturtyperne og til gavn for tilknyttede fugle og arter generelt.

En del af Natura 2000-området udlægges til urørt skov. Urørt skov har til hensigt at styrke natur og biodiversitet ved at etablere store sammenhængende naturområder, hvor naturen så vidt muligt får lov til at udvikle sig på naturlige præmisser. Dette medfører, at kommerciel skovdrift ophører med det formål at fremme biodiversitet. Konkret betyder dette at der gennemføres græsning, veteranisering af træer, hensigtsmæssig hydrologi, fjerner ikke-hjemmehørende træarter og andre tiltag til fordel for biodiversiteten. Urørt skov kan potentielt have betydning for naturtilstanden af naturtyper og arter i området. Indsatsen om udlægning af urørt skov kan potentielt skabe større variation i skovene med forventeligt flere skovlysninger, mere dødt ved og store, gamle træer. Denne indsats skaber gode rammer for biodiversiteten i området generelt.

I Natura 2000-området findes flere rødlistede, fredede/sjældne arter af mosser, laver, sommerfugle og planter. Særlige arter i området er behandlet under afsnittet "Arter".

### 1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N137 Kattehale Mose er beliggende i Allerød og Furesø Kommuner, der har et indbyggertal på samlet ca. 67.000. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som f.eks. vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.

Planen indeholder desuden en mulig indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov og etablering af hensigtsmæssig hydrologi kan medføre en ændret tilgængelighed af områder på visse tidspunkter af året, som følge af fx mere vådbund, væltede træer og eventuelle hegninger. Der er i dag offentlig adgang til store dele af området. Det kan ikke udelukkes, at mulighederne for at færdes i området og udnytte området rekreativt, fx i forbindelse med større arrangementer og aktiviteter, potentielt kan ændre sig i det område hvor urørt skov etableres.

### 1.4.3 Menneskets sundhed

Da Natura 2000-område ligger bynært udnyttes området til rekreative aktiviteter, fx vandring, cykling og løb, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper opnår en gunstig naturtilstand og at levesteder tilsvarende opnår en for arterne gunstig tilstand. Natura 2000-planen vil potentielt kunne medføre, at den rekreative udnyttelse af områder udlagt til urørt skov ændrer sig, ligesom der vil være øget fokus på formidling af naturen til gavn for brugere af området. Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, idet den rekreative udnyttelse kan fortsætte. Sikringen af den beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.

### 1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planen vil, som følge af etablering af hensigtsmæssig hydrologi i forbindelse med etablering urørt skov sandsynligvis have betydning for overflade- og grundvand på mere lokal plan. Vandmætning af tidligere drænedede jorde kan potentielt betyde, at mere CO<sub>2</sub> bindes i tørv, ligesom en øget

mængde dødt ved i forbindelse med udlægning af urørt skov kan fremme en vis tilbageholdelse af CO<sub>2</sub>.

Endvidere kan planens indsats om at reducere omfanget af arealer med rødgran og ikke-hjemmehørende træarter i forbindelse med udlæg til urørt skov, potentielt betyde en ændring i udvaskning af næringsstoffer. Sådanne indsatser vil i sidste ende kunne påvirke kystvande, søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

Udsætning af større græsserede dyr kan potentielt medføre slid på å og søbrinker.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

### **1.4.5 Materielle goder og kulturarv**

Natura 2000-planens indsatser omfatter pleje af naturtyper, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til og kvaliteten af kulturarv eller områder, som har betydning for lokalbefolkningen. Planens indsatser berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskeskabte værdier, herunder den arkitektoniske og arkæologiske arv.

I forhold til kulturarv er der i Natura 2000-området få fredede fortidsminder, som en hulvej, en langhøj og et jernbaneanlæg. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnerne "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".

Ved etablering af urørt skov forventes udbuddet af certificeret træ fra de udpegede arealer potentielt at blive reduceret.

### **1.4.6 Landskab**

Natura 2000-området Kattehale Mose og indgår i et større forløb af moser, gamle ler- og tørvegrave, skov, krat og åbent græsningsland, som strækker sig sydpå fra Allerød mellem Ravnholt Skov og Sønderskov. Området er også præget af geologiske dannelser som kamebakker, der er en flad lerbakke, som isen efterlod i dødislandskabet. To af skovområdets store bakker er også kamebakker med stejle skrænter. Kattehale Mose var oprindeligt en lille højmose. Siden blev mosen brugt til tørvegravning. Det meste af den består derfor i dag af gamle tørvegrave med varierende vandstand, hvor der nu er udviklet småsøer og næringsfattige, mere eller mindre flydende bevoksninger med tørvemosser. Desuden er meget af mosen groet til med krat og skov siden tørvegravningen.

Det vurderes, at planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis der udlægges urørt skov eller ændres i hydrologien i området. Ligeledes vil planen kunne påvirke oplevelsen af landskabet.

### **1.4.7 Arter**

Natura 2000-område nr. N137 rummer ud over arterne på udpegningsgrundlaget også nogle sjældne, fredede og rødlistede arter, heriblandt femradet ulvefod, kongebregne og bilag IV arten grøn mosaikguldsmed. Områdets næringsfattige naturtyper som hængesæk og skovbevokset tørvemose rummer flere fåtallig forekommende arter som fx rundbladet soldug, smalbladet kæruld

og flere tørvemosarter. Da planen sikre den lysåbne vegetation ved pleje forbedres områdets særlige plantesamfund ligeledes. Også bilag IV arterne spidssnuet frø, stor kærguldsmed og stor vandsalamander har gavn af pleje af søbredder og lysåbne naturtyper, der skaber bedre levesteder for arterne.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige arter i området eller arter som lever i tilstødende områder, da planen indeholder indsatser til forbedring af habitater og levesteder for arter, som mark firben. Bl.a. vil en hensigtsmæssig pleje af lysåbne naturtyper og en naturtypebevarende drift for skov og udlæg til urørt skov gavne arter tilknyttet lysåbne eller skovtyper.

De nævnte karplanter vil kunne påvirkes af plejeindsatser på naturarealerne i form af græsning og rydning, og fugtigbundsarter vil kunne påvirkes af indsatser til forbedring af hydrologi. Områdets arter tilknyttet vandhuller som fx stor kærguldsmed og stor vandsalamander vil f.eks. også kunne påvirkes af indsatser i forhold til pleje og etablering af hensigtsmæssig hydrologi for naturtyperne. I forbindelse med udlæg til urørt skov kan veteranisering af træer, forøgelse af dødt ved og skabelse af lysninger skabe bedre forhold for skovtilknyttede arter.

### **1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater**

En del af natura 2000-område nr. 137 indgår i en større fredning, Allerød Sø og Kattehole Mose samt Naturmosaik syd og øst for Kattehole Mose. Begge fredningernes formål er bl.a. af sikre de biologiske- og naturmæssige værdier i området samt kulturhistoriske spor og sikre offentligheden adgang.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som skal sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi, plejetiltag og skabelse af lysninger, der kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af arter positivt. Natura 2000-planen indeholder således indsatser, der direkte eller indirekte understøtter nogle fredningers formål, mens andre indsatser fra Natura 2000-planen ikke påvirker fredningernes formål.

## **1.5 Eksisterende miljøproblemer**

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Kvælstofdeposition, næringsberigelse og randpåvirkning:

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter forsvinder og erstattes af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold. Næringstilførsel på arealer, der grænser lige op til naturarealer, kan påvirke naturindholdet i Natura 2000-områder, men udgør dog en mindre trussel for dette område.

Tilgroning:

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den lavtvoksende og naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter.

Områdets lysåbne naturtype, hængesæk, er hovedsagelig i god til høj tilstand trods manglende pleje. Hovedparten af forekomsterne af hængesæk er moderat truet af tilgroning af vedplanter og græsser.

Afvanding:

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold. Afvanding kan forstærke tilgroning af høje græs/urter og vedplanter.

Der er i høj grad problemer med afvanding i områdets skovbevokset tørvemoser og i mindre grad i områdets hængesække.

For småsøerne vurderes der ikke umiddelbart at være trusler imod fastholdelse af naturtilstanden, som er i god til høj tilstand og dermed fortsat udgør gode levesteder for stor kærguldsmed og stor vandsalamander

Skovhabitatnatur og -arter:

Fjernelse af hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter, herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitat typer.

I dette Natura 2000-område er der på en på en betydelig del af skovnaturtyperne konstateret færre end 1 stykke stående og liggende dødt ved pr. ha. For store træer er en betydelig del af arealet af stilkege-krat og i mindre grad bøg på muld konstateret færre end 1 stort træ pr. ha.

### **1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området**

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven.

Planen indeholder en målsætning om at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Pleje af især lysåbne naturtyper vil sikre utilsigtet tilgroning med f.eks. vedplanter, som vil bidrage til at opretholde og forbedre tilstanden. For skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje i form af naturlig henfald af træer, skovgræsning og naturvenlig skovdrift. For områdets arter vil planens indsatser medvirke til at sikre egnede levesteder, ligesom de vil bidrage til at skabe størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved bl.a. at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Planen indeholder en indsats om at udlægge urørt skov. En potentiel tilgroning i disse områder imødekommes med udsætning af græssende dyr.

Planens indsats om udlægning af urørt skov forventes også at forbedre tilstanden af områdets skove og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe.



Skovnaturtypebevarende drift og pleje samt urørt skov vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i skovnaturtyper og skabe mere struktur i skovene.

Planen har også indsatser som skal sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi, hvilket vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien som f.eks. hængesæk og skovbevokset tørvemose. En mere hensigtsmæssig hydrologi vil indirekte være til gavn for bilag IV-arterne stor vandsalamander og stor kærguldsmed samt vandløb og søer, da udvaskning og erosion forventeligt mindskes.

Fastholdelse af de indsatser om oprensning, rydning af vedplanter og etablering af vandhuller for stor vandsalamander og stor kærguldsmed vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, arterne er tilknyttet.

## 1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

## 1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundslande har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen nr. 137 Kattehale Mose medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.

		<p>Planen vil medvirke til at opnå sammenhæng i områdets natur ved at sikre større arealer med lysåbne naturtyper, og bidrage til en større robusthed for naturtyperne og de arter knyttet hertil.</p> <p>Planen vil med pleje medvirke til at hindre at tilstanden af områdets lysåbne naturtyper forringes på grund af tilgroning med høje urter og vedplanter. Yderligere vil den medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold. Se under "Arter".</p> <p>Fortsat pleje og genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi vil modvirke tilgroning af lysåbne naturtyper som fx hængesæk og dermed sikre områdets natur. Dette vil også betyde, at søer i god naturtilstand kan fastholdes i denne tilstand. Etablering af hensigtsmæssig hydrologi vil også genoprette betingelserne for fx skovbevokset tørvemose m.fl. med naturtype-karakteristiske arter og dermed skabe en naturtilstand til gavn for arter tilknyttet hertil. Dette kan mindske behov for vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien.</p> <p>Etablering af hensigtsmæssig hydrologi i forbindelse med urørt skov forventes at påvirke våde habitatnaturtyper positivt.</p> <p>Planens indsats om udlægning af urørt skov med mere hensigtsmæssig hydrologi, flere skovlysninger, mere dødt ved vil potentielt også skabe bedre betingelser for karakteristiske, rødlistede og fredede arter tilknyttet skov.</p> <p>Planens indsats med at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje vil også gavne skovtilknyttede fugle og arter pga. bedre og mere varierede skovstrukturer.</p>
<p><b>Befolkningen</b></p>	<p>X</p>	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p>

			<p>Visse indsatser i Natura 2000-planen, fx potentielle hydrologiprojekter og urørt skov, vil potentielt kunne medføre ændringer i adgangen til delområder indenfor Natura 2000-området, idet tilgængeligheden visse steder kan blive besværliggjort af eksempelvis mere vådbund, væltede træer og eventuelle indhegninger.</p> <p>Der er offentlig adgang og eksisterende stisystemer til store dele af området. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang. Men det kan ikke udelukkes at visse ændringer af de hydrologisk forhold og/eller opsætning af hegn kan betyde at adgangsforholdene i området må ændres.</p>
<b>Menneskers sundhed</b>		X	<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper opnår en gunstig naturtilstand og at levesteder tilsvarende opnår en for arterne gunstig tilstand. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed.</p> <p>Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt, men det vil kunne betyde at f. eks. områder udlagt til urørt skov med tiden vil blive "vildere" og potentielt mere utilgængelige. Natura 2000-planen vil kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.</p>
<b>Jordbund</b>		X	<p>Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed, idet indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag, som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området</p> <p>Se desuden vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed" og "Vand".</p>
<b>Vand</b>	X		<p>Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne.</p> <p>Indsatser om genopretning af hensigtsmæssig hydrologi og etablering af urørt skov vil bidrage til mere frit strømmende vand og naturlige</p>

			<p>fluktuationer i vandstanden som er vigtige processer, der er med til at skabe variation og dynamik.</p> <p>Ved etablering af urørt skov kan indsatsen potentielt påvirke sønaturtyper og søer, når græssende, store dyr evt. gør brug af vandløb og søer til badning. Helårsgræsning kan medvirke til at holde søbredder lysåbne til gavn for fx vandfugle. Planens mulige indsats om udlæg af urørt skov kan betyde reduktion af arealet med ikke-hjemmehørende træarter samt udsætning af græssende dyr, hvilket lokalt kan betyde mere optrådte å og søbredder samt øget erosion og udvaskning af næringsstoffer.</p>
<b>Luft</b>		X	<p>Det vurderes, at Natura 2000-planens indsats for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.</p>
<b>Klimatiske faktorer</b>	X		<p>Indsats i Natura 2000-planen kan potentielt medvirke til at mindske udledningen af CO<sub>2</sub>, idet tidligere drænede jorde igen vandmættes med deraf mindre udledning af CO<sub>2</sub>. En øget mængde dødt ved, som konsekvens af etablering af urørt skov, kan fremme en vis tilbageholdelse af CO<sub>2</sub>.</p>
<b>Materielle goder</b>		X	<p>Det vurderes, at indsats i Natura 2000-planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkningen. Fortidsminder, kulturarvsarealer, og adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen", "Menneskets sundhed", "Vand" og/eller "Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater".</p> <p>Da kommerciel skovdrift ophører hvis dele af området udlægges til urørt skov og formålet bliver at fremme biodiversitet, vil udbuddet af certificeret træ fra de udpegede arealer også falde med tiden.</p> <p>Natura 2000-planens indsats modvirker tilgroning af fortidsminder, og medvirker dermed til at sikre kulturarven.</p>
<b>Landskab</b>	X		<p>Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper.</p> <p>Planens indsats om udlægning af urørt skov vil potentielt føre til ændringer i skovstrukturen i skovene med mere dødt ved og store træer, som</p>

			<p>vil opfattes anderledes og give landskabet et andet udtryk i dele af området.</p> <p>Udlægning til urørt skov med fx ændringer i hydrologien, forventes at medføre en øget variation i landskabet med mere våde skovtyper. Ovennævnte kan også ske som følge af ændret pleje, etablering af pleje, eller ved udtagning af lavbundslande, som i perioder vil stå under vand.</p>
<b>Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv</b>		X	<p>Det vurderes, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på områdets få fredede fortidsminder, som en hulvej, en langhøj og et jernbaneanlæg. Indsatsprogrammet vil heller ikke berøre områder omkring kirker, mindesmærker eller arkitektur, som har betydning for den brede befolkning eller lokalbefolkningen.</p>
<b>Arter</b>	X		<p>Natura 2000-planens indsatser som pleje af områdets naturtyper, genskabelse af hensigtsmæssig hydrologi og urørt skov vil påvirke naturtyper på udpegningsgrundlaget og dermed levesteder for truede, sjældne og rødlistede arter i området eller i tilstødende områder positivt. Indsatserne medvirker derfor til at opretholde betingelserne for arter tilknyttet områdets naturtyper som rundbladet soldug, smalbladet kæruld og flere tørvemosarter samt bilag IV arterne spidssnuet frø, grøn mosaik guldsmed, stor kærguldsmed og stor vandsalamander.</p> <p>Generelt vil indsatser i forbindelse med udlæg af urørt skov som veteranisering af træer, forøgelse af dødt ved og skabelse af lysninger samt skovnaturtypebevarende drift for skov skabe bedre forhold for mange skovtilknyttede arter af især svampe og insekter.</p>
<b>Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater</b>		X	<p>Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at ville være i modstrid med bestemmelserne i områdets fredning, da Natura 2000-planens indsatser vedrører tiltag som skal forbedre levesteder og naturtypers tilstand.</p> <p>Der er ingen bekendtgørelsesfredninger eller vildtreservater i området.</p>
<b>Kumulative effekter</b>	X		<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper på områdets udpegningsgrundlag.</p> <p>Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.</p>

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.



## **1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet**

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Etablering af urørt skov vil potentielt kunne påvirke våde naturtyper (både lysåbne og skovtyper) eller naturtyper på tidligere drænede jorde, som bliver vådere. Det kan i nogle tilfælde betyde at bevoksninger vil gå ud som følge af ændret vandstand. Sådanne påvirkninger fx kunne håndteres ved at følsomme forekomster af naturtypen sikres udeladt af arealet som udlægges til urørt skov.

Udsætning af større græssere eller helårsgræsning som kan have en påvirkning af søbredder fra badning af store, græssende dyr i for stort omfang. Græsning vil alt efter intensitet og typen af græssere, potentielt også kunne påvirke følsomme forekomster i området af fx hængesæk. Normalt vil en påvirkning af følsomme forekomster af naturtyper eller levesteder for arter kunne undgås ved at regulere græsningstrykket eller frahegne de følsomme naturtyper og/eller levesteder for arter, der findes i området.

Også etablering af skovlysninger, som et led i etablering af urørt skov, kan potentielt påvirke den skovnaturtype, hvorfor skovlysningen etableres. Ved det konkrete projekt kan skovlysning placeres i en naturtype hvor påvirkning er mindst mulig eller vurderes at kunne bidrage positivt til en given skovnaturtypes struktur.

Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret tilgængelighed til områder på visse tidspunkter af året hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægges urørt skov vil adgangen til området blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier og friluftsfaciliteter, så skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Etablering af hegn vil kunne påvirke passage for fauna og mennesker ud og ind af området. Påvirkningen imødekommes ved at der laves faunapassager, huller i hegnet og låger til både biler og mennesker, som skal sikre, at fauna, på nær græssere, vil kunne bevæge sig ud og ind af området. Adgangen for mennesker og biler sikres fortsat mulig. Der vil generelt blive taget hensyn til bl.a. friluftsliv og fortidsminder. Det kan f.eks. ske ved tiltag som opsætning af hegn, ændring af stier o.l. Planlægning og styring via stisystemer kan ud over at styre besøgenes adfærd også bidrage til, at der kan være stilleområder for store planteædere.

Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

## **1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg**

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne

eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstoffoldige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-planen for N137 Kattehale Mose planlægges gennemført en særlig indsats for at sikre hængesæk en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Der arbejdes også for at sikre egnede levesteder for fx stor kærguldsmed. Desuden planlægges udlæg af urørt skov og sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje for at øge skovnaturtypernes strukturer og forbedre de hydrologiske forhold.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Skovbevoksede tørvemoser (91D0), der er et resultat af en kolonisering af en tidligere ubevokset mosetype som følge af menneskelig påvirkning, nedprioriteres i planen til fordel for hængesæk (7140) så længe, at arealet af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau. Gamle bevoksninger af skovbevoksede tørvemose (91D0) bevares.

I forbindelse med urørt skov kan etablering af en mere hensigtsmæssig hydrologi betyde, at det ikke med sikkerhed kan forudsiges hvilken naturtype, der udvikles over tid andet end en naturtype på våd bund. Andre tiltag som etablering af nye lysåbne arealer i skov, kan skabe levesteder for bl.a. insekter og fugle knyttet hertil. Veteranisering af træer kan også på kort sigt betyde ændring i naturtilstanden for nogle skovnaturtyper, men i planen prioriteres dette på sigt, da det vil være gavn for udvikling af skovnaturtyper samt hulrugende fugle og store insekter tilknyttet gamle træer og dødt ved.

## **1.10 Overvågning**

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.



## Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Kattehole Mose (nr. 137). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.



Miljøstyrelsen  
Tolderlundsvej 5  
5000 Odense C

[www.mst.dk](http://www.mst.dk)